

Oversigt over Plantesygdomme.

173. — August 1930.

Om Fodsygen i Hvede fremhæves det fra flere Sider, at Forfrugtens Indflydelse i Aar ikke er saa regelmæssig som sædvanligt, hvorimod Jordbundsforhold og mangelfuld Afvanding gør sig synligt gældende.

Gulrust i Byg har paa visse Lokalteter optraadt i ødelæggende Grad, idet Vaarbygget er smittet fra smaa Arealer med Vinterbyg. Ogsaa Meldug breder sig paa tilsvarende Maade; disse to Sygdomme gør Avlen af Vinterbyg til en Fare for de omliggende Marker med Vaarbyg.

I Runkelroe- og Sukkerroemarkerne ses mange Steder Pletter eller større Omraader, hvor Yderbladene er gule; Fænomenet synes at skyldes en forbigaaende Vækststandsning i Forsommeren og gør sig særlig gældende paa Jord, der er tilbøjelig til Tørforraadnelse eller Lyspletsyge, samt hvor der mangler Kvælstof.

En Spidsmussnudebille (*Apion flavipes*) optraadte et Par Steder i stort Antal i Hvidkløverfrømarker, hvorfra de vandrede ind i det nye Udlæg og aad af Bladene.

Krusesygen er meget udbredt baade i Mark og Have, men Skaden synes dog ikke at skulle blive saa stor som oprindelig antaget. Hovedkaalen har flere Steder lidt meget, men i Kaalroerne er Hjerteforraadnelsen (Bakteriosen) ikke almindelig.

Kaalfluellarverne har hidtil været ret godartede, og Kaalroerne mindre angrebet end sidste Aar.

Kaalorm. Skønt Sommerfuglene sværmede i stort Antal, har anden Larvegenerations Angreb ikke været særlig slemme og synes nu uden videre Betydning. I Haver er der dog hist og her anrettet nogen Skade.

Bladlus har hverken i Mark eller Have gjort sig særlig bemærket i Aar. Det regnfulde Vejr har været ugunstigt for Lusenes Udvikling.

Æbleskurv er meget udbredt og ofte ondartet paa usprøjtede Træer. De fleste Steder er der god Virkning af Sommersprøjtning; men nogle Steder er der dog i August kommet nogle sene Angreb trods tidlig Sommersprøjtning.

Mange Blommetræer i en yngre Blommeplantning dør ret pludseligt, formentlig af den fra England beskrevne Bakteriesygdom »die back«. Paa Stammen findes et indfaldent Parti, hvor baade Bark og Ved er mørkfarvet.

Rødt Spind paa Frugttræerne, der tegnede til at blive slemt, holdtes nede af Regnen for nu paa Slutningen at tage lidt til igen.

I Vestjylland findes stærke Angreb af Stikkelsbærdræber.

10,000 Selleriplanter af Sorten Non plus ultra er ved Aalborg ødelagt af Selleri-Bladpletsyge.

Koldbrand er ret almindelig baade paa Tomater i Hus og paa Fri-land.

Rosenmeldug er almindelig og ikke mindst paa de glatbladede Rosensorter.

Lyngby, 8. September 1930.

Statens plantepatologiske Forsøg.

Der er for August 1930 modtaget 36 Beretninger; endvidere er der indkommet 385 Forespørgsler.

KORN.

Fodsyge (*Ophiobolus graminis*, *Fusarium culmorum* etc.) har, som omtalt i Juli-Beretningen, været ondartet paa Lolland-Falster og visse Dele af Sjælland; hertil maa nu føjes Meddelelser fra Møen, Vejen-Brørup, Haderslev og Brønderslev. Fra et Par Sider gentages det, at Forfrugten i Aar ikke har en saa regelmæssig Indflydelse, som ellers bekendt, men at Jordbundsforhold og mangelfuld Afvanding gør sig gældende. Mod et Tilfælde, hvor Hveden var angrebet efter Frø-Turnips, men sund efter Staldfoder-Turnips, stilles et andet, med stærke Angreb efter Staldfoder-Turnips. Fra flere Sider omtales betydelige Angreb i Rug efter Vaarsæd. Ved Askov var Sejrhavre sund efter Grønjord, der var brakket fra 15. Juni, men efter moden Binder-Byg laa Havren, som om den var tromlet (H. Agergaard).

Gulrust (*Puccinia glumarum*) i Byg har optraadt ødelæggende paa Lammefjorden, idet Vaarbygget er smittet fra nogle smaa Arealer med Vinterbyg; Lodsejerne har nu vedtaget fremtidigt ikke at dyrke Vinterbyg. Ogsaa ved Ingerslev i Rougsø Herred er der stærke Angreb i flere Vaarbygmarker omkring en Mark med Vinterbyg. Samme Forhold gentager sig enkelte Steder i Sønderjylland, samt paa Møen, hvor der endnu findes enkelte Marker med Vinterbyg; her synes Guld-Byg at være mere modstandsdygtig end de andre Sorter (J. Nyholm, H. Hansen).

Meldug (*Erysiphe graminis*) har ligeledes bredt sig fra Vinterbyg til Vaarbyg, der blev angrebet i ondartet Grad.

RUNKELROER OG SUKKERROER.

Gule Blade ses i store Dele af Landet meget almindeligt i Runkel-og Sukkerroemarkerne; det er dog som Regel kun Yderbladene, der er gule, mens de mellemste og inderste Blade er frisk grønne. Naar Bladene er blevet gule, angribes de hyppigt af forskellige Raadsvampe (*Alternaria* o. a.), saa at der navnlig langs Randen fremkommer sammenflydende mørkebrune Pletter. De gule Blade kan næppe føres tilbage til nogen enkelt Aarsag, men de synes — som i tidligere Aar — særlig at optræde paa Jord, der er tilbøjelig til at give Lyspletsyge eller Tørforraadelse, d. v. s. forholdsvis løs eller kalkrig Jord. Saaledes er der ved Korinth gule Pletter i den merglede Halvdel af en Mark (p_H 7,2—7,6), men ingen Pletter i den umerglede Del (p_H 6,3—6,7); Marken udviste, da der for to Aar siden var Sukkerroer, samme Forhold (N. Dyrbye). Endvidere synes Kvælstofnæringen at kunne spille ind, saaledes kan man i Gødningsforsøgene se en udbredt Gulfarvning i de kvælstofmanglende Parceller; helt ugødede Roer er smaa, men ikke gule. Paa Lyngbyeegnen, hvor Nedbøren er faldet meget regelmæssigt, ses de gule Blade næsten ikke; det maa efter hvad der er oplyst antages, at det er Tørkeperioden i Juni og

første Del af Juli, der har udløst Gulfarvningen ved at standse Yderbladenes Vækst paa de nævnte Jorder.

Mosaiksyge omtales fra Møen som ondartet, hvor Foderroerne dyrkes nær ved Frøroerne (H. Hansen).

Bedeskimmel (*Peronospora Schachtii*) ses ret udbredt, men er kun undtagelsesvis ondartet.

KAALROER, TURNIPS OG KAAL.

Hvidrust (*Cystopus candidus*) har flere Steder gjort ret stor Skade i Blomkaalsfrøavlen; det ser ud som 2 pCt. Bordeauxvædske har svedet Blomster og unge Skulper (Verner Nielsen).

Meldug (*Erysiphe communis*) er meget udbredt i Kaalroe- og Turnipsmarkerne.

KARTOFLER.

Biadrullesyge omtales fra Maribo Amt og Hjordkæregnen; King Edward og Magnum bonum er særlig angrebne (F. Køster, G. Jensen, Th. Pedersen).

Mosaiksygen synes at optræde i sædvanlig Grad.

Sortbensyge (*Erwinia phytophthora*) er kun omtalt i et Par Tilfælde.

Kartoffelskimmelen (*Phytophthora infestans*) fandtes i det første Tidøgn af August over hele Landet og er mange Steder blevet ondartet. Vejrliget har gjort 2. Sprøjtning og Pudring vanskelig at udføre mange Steder; hvor der er Lejlighed til direkte Sammenligning ses der dog gode Udslag. Ved Maanedens Slutning er Deodara og Birgitta endnu kun svagt angrebet og Alpha næsten urørt. I Salling blev der 12. August givet følgende Karakterer (0—10, 10 udmærket) til en Samling Sorter, der var sprøjtet 18. Juli (C. J. Hansen):

Up to date	2
Majestic	6
Deodara	8
Kerrs Pink	8
Alpha	10

Kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*) er fundet i en Have ved Køge, samt i Vedsted.

ERNST GRAM.

FRUGTTREER.

Æbleskurv (*Venturia inaequalis*) er i Aar almindelig og ofte meget stærk paa usprøjtede Træer. Hvor der har været foretaget 2—3 Sommer sprøjtninger er Bekæmpelsen i Almindelighed tilfredsstillende, omend der nogle Steder er Angreb paa modtagelige Sorter. De sildige Angreb paa Frugterne viser sig som ganske smaa, ofte talrige Pletter.

Fra Aalborg, hvor Skurven optræder i rigelig Mængde, selv hvor der er sprøjtet godt, staar Sorter som Ecklinville, Bramley, Keswick Codlin og Mølleskov fri for Pletter baade paa Frugter og Blade (O. Hein). Fra Blangstedgaard nævnes, at modtagelige Sorter som Graastener, Bellefleur,

Mølleskov m. fl. har enkelte Skurvpletter selv paa sprøjtede Træer (N. Dullum). Ved Gisselfeld har Skurven i de sidste 14 Dage af August taget et mægtigt Opsving navnlig paa Frugterne, f. Eks. er Signe Tillisch stærkt angrebet, hvor 3. Sommersprøjtning ikke er udført (H. Wedege).

Paa Bornholm har Skurven i samme Tidsrum bredt sig med rivende Hast paa usprøjtede Træer og paa modtagelige Sorter som Bismarck, Maglemer Stribling og Hawthornden. Ellers er Æblerne smukke og om-trent fri for Sygdomme, hvor de har været passet (Hans Nielsen).

I Salling og Fjends Herred har Skurven bredt sig stærkt i Maanedens Løb, og Grænsen mellem det Løv, der er sprøjtet med Bordeauxvædske og det Løv, der er fremkommet efter sidste Sprøjtning, er meget tydelig, dog er efter flere Iagttagelser det ny usprøjtede Løv mærkværdig lidt angrebet paa Cox' Orange, som har faaet 2 Sommersprøjtninger (C. J. Hansen).

Pæreskurv (*Venturia pirina*) findes en Del paa modtagelige Sorter som Bonne Louise og Soldat Laboreur selv hvor der er udført 2—3 Sommersprøjtninger, men som Helhed er det kun paa de usprøjtede Træer, at Angrebet er alvorligt.

Bladpletsyge ses almindeligt især paa Cox' Orange og Transparente blanche.

Ved Tølløse og Jyderup findes stærk Haglskudsyge baade paa Kirsebær og Blommer (E. Christensen).

Ved Glostrup er en Del yngre Blommetræer gaaet ud de sidste 2 Aar. Sygdommen minder fuldstændig om den fra England beskrevne Sygdom paa Blommer, der kaldes »die back« og som foraarsages af en Bakterie.

Flere eller færre Grene visner i Sommerens Løb og til sidst gaar Træerne helt ud. Paa Stammen findes et indfaldent Parti, hvor saavel Bark som Ved er mørkfarvet.

To unge Blommetræer i Lyngby viser de samme Symptomer.

Ved Høng og Holbæk findes Sølvglans (*Stereum purpureum*) paa henholdsvis Abrikos og Blomme (E. Christensen).

FRUGTBUSKE.

Ved Gentofte er der ret stærkt Angreb af Hindbær-Stængelsyge (*Didymella applanata*), selv hvor de gamle Stængler blev fjernet meget tidligt, og hvor der ingen Stabbe findes fra forrige Aar (A. Andersen-Kjær).

I Haver i Vestjylland findes stærke Angreb af Stikkelsbærdræber (*Sphaerotheca mors uvæ*).

Filtrust (*Cronartium ribicola*) er iagttaget ved Lyngby, Landsgrav, Hyllinge og Kolding.

Ved Holstebro er der set god Virkning mod Skivesvamp (*Gloeosporium ribis*) paa Stikkelsbær af en enkelt Sprøjtning med Kobbarsodavædske i Fjor efter Afplukningen af Gelébær (P. O. Overgaard). Paa Vordingborgegn og ved Næstved findes stærke Angreb paa Stikkelsbær, men nogle Buske, som staar under sprøjtede Æbletræer og derved selv har faaet Sprøjtevædske paa sig, er ganske sunde (A. Andersen Kjær).

KØKKENURTER.

10,000 Planter af Sorten »Non plus ultra« er ved Aalborg blevet to-talt ødelagt af Selleri-Bladpletsyge (*Septoria apii*). Der har været

sprøjtet 1 Gang med 2 pCt. Bordeauxvædske. Flere andre Steder ses betydelige Angreb. Det synes over alt at være værst paa ovenanførte Sort. I Modsætning hertil meddeles fra Tystofte, at Angrebet endnu sidst i Maanedene ikke havde vist sig, trods det at Sygdommen aarligt i en længere Aarrække har optraadt ondartet der i Haven, selvom der er blevet sprøjtet (A. Feilberg).

Drueskimmel (*Botrytis sp.*) faar ved Aalborg mange Bønnebælg til at raadne, mens Bønnesygen (*Colletotrichum lindemuthianum*) ikke optræder der. Paa Lolland og Falster findes den, men det ses, at hvor man benytter en god Planteafstand angribes Planterne ikke af Betydning (G. Jensen).

Storknoldet Bægersvamp (*Sclerotinia sclerotiorum*) angriber spredt over et større Areal Voks Daddel, men kommer ikke paa Snittebønner (O. Hein).

Paa 1 Skæppe Land ved Aalborg bliver der ikke en brugelig Agurk paa Grund af Angreb af Gummiflod (*Cladosporium cucumerinum*) (O. Hein).

Løgskimmel (*Peronospora Schleideni*) er almindelig udbredt, men man ser ogsaa sunde Bede, hvor der er gjort stadigt Udvalg. Afsvampning af Sætteløgene i Kalkvand bruges flere Steder med godt Resultat (N. Gram).

Koldbrand (*Ascochyta lycopersici*) er ret almindelig i Hus og paa Friland paa Amager. I et ret stort Stykke Frilandstomater (Rødhætte og Dansk Export) er alle Planter stærkt angrebet paa Stænglerne og en stor Del paa Frugterne (Verner Nielsen). Fra Jylland klages ogsaa over denne Sygdom.

Ved Ulstrup og Viborg viste det sig, at Agurkplanter, som var tiltrukket paa Varmebed og derefter udplantede, i Begyndelsen var normalt forsynede med Han- og Hunblomster og satte normale Frugter, men paa et vist Tidspunkt gav Planterne ene Hanblomster. De paa Friland saaede har hele Tiden kun givet Hanblomster (N. Gram).

PRYDPLANTER.

Meldug (*Sphaerotheca pannosa*) er almindelig paa Rose. Fra Lolland og Falster meddeles, at der overalt er meget stærke Angreb, særlig er de glatbladede Sorter angrebet, de rubladede mindre, i Almindelighed er det modsatte Tilfældet (G. Jensen). Ved Gisselfeld er der i August kommet et saa ondartet Angreb af Meldug (*Erysiphe communis*) paa Clematis, at ogsaa Kronbladene er angrebet (H. Wedege).

ANNA WEBER.

KORN.

Havreaal (*Heterodera Schachtii*). Fra Fyen (Ejby, Aarup m. m.) skrives at Havreaaalen er fundet mange Steder ogsaa i Marker, hvor man ikke i 5—6 Aar har haft Havre (Herluf Hansen).

Hvedemyg (*Contarinia tritici*?). Fra Møen meldes, at Myggene har gjort stor Skade i næsten al Hvede (H. Hansen).

KORSBLOMSTREDE.

Kaallus (*Brevicoryne brassicae*) har været godartede i Aar. En Del begyndende Angreb blev standset af Regnen. Fra Tystofte skrives dog: Kaallusene bredte sig stærkt paa Kaalroerne i Begyndelsen af August og har gjort stor Skade. Paa et Par mindre Kaalroearaler har de sammen med Meldug helt ødelagt Toppen og næsten standset Roernes Vækst (H. Bagge).

Kaalorm (*Pieris-Arter*). Første Generations Larver gjorde hist og her nogen Skade, og da Sommerfuglene sværmede i meget stort Tal, ventede man, at anden Generations Larver skulde blive slemme. I Almindelighed har dette ikke været Tilfældet. Der meldes dog om en Del ret stærke Angreb, der nu er uden Betydning. I Haverne er der nogle Steder forvoldt en Del Skade. I Lyngby blev et Tropæolum-Bed helt afgrøvet.

Kaalmøl (*Plutella cruciferarum*). Angrebene har i Aar været uden Betydning. Larverne er kun bemærket hist og her.

Kaalfluellarver (*Chortophila brassicae* og *floralis*). I Sammenligning med sidste Aar synes Angrebene at være forholdsvis godartede. Om stærke Angreb i Kaalroer meldes dog fra Brønderslev, Morsø og Ringkøbing. Fra Tylstrup skrives: Tilsyneladende er der ikke nær saa meget Angreb som sædvanlig. Roerne staar meget kraftige i Aar, har haft gode Vækstbetingelser og er ligesom vokset fra Angrebet (Sv. Svendsen). Paa Tylstrup synes det udelukkende at dreje sig om Arten *Chortophila floralis*.

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*). Skønt Krusesygen er overordentlig udbredt, menes Skaden ikke at skulle blive saa stor som ventet. Nogle Steder har Hovedkaalen lidt meget og som Eksempel paa alvorlige Angreb i Kaalroer skal følgende Beretning fra Morsø citeres: Krusesygen meget almindelig i Kaalroer, hvor i enkelte Tilfælde op til 75 % af Planterne har været angrebet. Den efterfølgende Bakteriose har været ret ondartet mange Steder og gjort Skade ved at ødelægge Rodhalsen og saaledes standse Plantens Vækst helt. Paa den Maade kan i mindre Partier af Marken indtil 50 % af Roerne være ødelagt (Gjerløv Hansen). Ellers synes Bakteriosen ikke at være almindelig i Forbindelse med Krusesygen.

BEDER.

Roeaal (*Heterodera Schachtii*). Paa en Gaard ved Hammer pr. Tørring er set et meget slemt Angreb af Roeaal. Jorden var god og velgødet. Dog stod Roerne saa daarligt, at Udbyttet ventes at blive under Halvdelen af det normale for denne Mark (K. Damsgaard).

Bedelus (*Aphis papaveris*). Angrebene har i Aar været svage og oftest uden praktisk Betydning.

Knoporme (*Agrotis sp.*) har ved Ørsholt og Kvistgaard beskadiget Runkelroer og Kaalroer (H. E. Jensen).

KLØVER.

Kløveraal (*Tylenchus dipsaci*). Der meldes om en Del Angreb i Rødkløver. Paa Askov fandtes Angrebet i en 1. Aars Mark, hvor der ikke havde været Kløver i 8 Aar (H. Agergaard). Fra Odsherred skrives om Angreb i Hvidkløver (J. A. Kofoed) ligesaa fra Grenaa, hvor Angreb fandtes i vedvarende Græsmarker. Paa samme Egn forekom ogsaa Angreb i Lucerne (A. Larsen Ledet).

Spidsmus-Snudebiller (*Apion flavipes*). Paa Roskildeegnen, hvor disse Angreb før er fundet, er nye Tilfælde konstateret i Hvidkløverfrø (M. Greve). Om et meget ondartet Angreb skrives fra Galtrup (Mors). Angrebet er foreløbig kun bemærket i en Mark med Hvidkløver lagt ud i Havre i Foraaret. Dæksæden er høstet ca. d. 6. August og allerede ved Høst bemærkedes langs en Hvidkløverfrømark en Stribe paa ca. 2 m, hvor intet Udlæg var synligt. Den 13. August havde Billerne raseret et Bælte paa 10—12 Meters Bredde og netop saa langt, som Frømarken strækker sig (Gjerløv Hansen). Et lignende Angreb er fundet ved Aarslev (M. Henriksen).

KØKKENHAVEN.

Ørentviste (*Forficula auricularia*). Paa Tystofte optræder disse Insekter som sædvanlig i stor Mængde og gør megen Skade særlig paa Blomkaalen (Feilberg).

Ærtethripsen (*Physopus robustus*). Fra Gisselfeld skrives: Vore Ærter er Aar efter Aar ude for ondartede Angreb, endskønt Voksestedet er nyt hvert Aar. Nikotinsprøjtning hjælper ganske vist godt, dog kun for en kort Tid (H. Wedege).

Gulerodsfluen (*Psila rosae*) synes ikke at være ondartet i Aar. Paa Tystofte, hvor den plejer at være slem, er den uden Betydning i Aar (Feilberg).

FRUGTTRÆER.

Bladlus (*Aphididae*) paa Frugttræerne er ikke almindelige i Aar. Hyppigst er Angreb paa Blomme.

Birkemaalerens Larve (*Amphidasis betularia*) har ved Tylstrup været meget slemme ved et Pæretræ (L. Lauridsen).

Clerck's Minermøl (*Lyonetia clerckella*). De ejendommelige Miner, som dette Møls Larver frembringer, fandtes i et Par indsendte Prøver af Æbleblade.

Rønnebærmøl (*Argyresthia conjugella*). Ved Aalborg er Sorten »Ecklinville Seedling« stærkt mineret. Alle Frugter angrebne (O. Hein).

Rødt Spind (*Paratetranychus pilosus*) paa Frugttræerne. Det fugtige Vejr i Sommer har været meget ugunstigt for Midernes Trivsel, og Angrebene fik derfor ikke den Betydning, man havde ventet. I den sidste Tid har Miderne igen bredt sig noget, saaledes at Antallet af Vinteræg alligevel kan blive betydeligt.

Der indsendtes Blade af Chrysanthemum og Pteris-Bregner med Angreb af Bladaal (*Aphelenchus Ritzemabosi* og *olesistus*).

Snegle (*Agriolimax agrestis*). Paa Frederiksberg blev Zinnia angrebet i meget betydelig Grad. Strøning af Melkalk formaaede ikke at standse Angrebet (Andersen Kjær).

Rødt Spind (*Tetranychus telarius*) er almindeligt paa Allétræer (særlig Lind) i Omegnen af København (Verner Nielsen).

PROSPER BOVIEN.